

najlepše priznanje zboru za njegove zmožnosti. Seveda tudi vencev ni manjkalo v znak priznanja.

Zadnji koncert.

V Sisku se je vršil zadnji koncert na tej zelo uspešni turneji. V sredo 11. marca se je pripeljal zbor tja ob 14. uri. Dasi je bilo skrajno slabo vreme, vendar so pričakovali naše pevce poleg zastopnikov UJU tudi mnogi zastopniki društev in precej občinstva z županom g. Mihelčičem, ki je imenom mesta pozdravil goste. Tamkajšnja pevska društva so zapela v kolodvorski čakalnici pozdravno pesem. Domače učiteljstvo je priredilo svojim tovarišem zakusko v Sokolskem domu. Tu jih je pozdravil sreski šolski nadzornik g. Rašković in učiteljica Milka Britoff.

Koncert se je vršil ob 9. uri in kljub slabemu vremenu je bila dvorana polna. Koncerta so se udeležili tudi učiteljski V. letnika iz Petrinja.

Tudi uspeh zadnjega koncerta ni zaostajal za drugimi, marveč jih je v marsičem celo nadkrilil. Navdušenja ni bilo ne konca ne kraja, in kako so si osvojili naši pevci srca vsega tamkajšnjega prebivalstva je pričalo razpoloženje na banketu, ki ga je priredila gostoma mestna občina. Mnogi govorniki so poudarjali težko delo in zasluge zboru in mu želeli še mnogo takih in še večjih uspehov, kot je bil uspeh v Sisku.

Odposlanih je bilo od tu ob zaključku turneje več zahvalnih brzojav, in sicer Nj. Vel. kralju Aleksandru, Nj. Vel. kraljici Mariji, predsedniku ministrskega sveta g. Živkoviću in ministru prosvete g. Maksimoviću.

Vrnitev.

Težko je bilo slovo iz raznih krajev. Povsod so gostitelji prigovarjali zboru naj ostane vsaj še en dan, toda program je bil začrtan in nespremenljiv. Vrnili so se v četrtek 12. marca.

Naši pevci so si osvajali srca bratov širrom naše lepe domovine Jugoslavije. S pesmijo so pohitili med nje in jih navduševali za lepo glasbeno umetnost, a kamor so šli, povsod so proslavili tudi vztrajnost, delavnost in požrtvovalnost učiteljskega stanu, ki se mu kaj rado očita od nekompetentnih strani nedelavnosti. — Pokazali so v naši prestolici pokazali v pokrajinskih mestih, kaj zmora vztrajno delo učiteljstva.

Uspeh ni izostal. Ne govorimo o lovorjih vseh, ako pomislimo, kako drugače bodo sodili učiteljevo delo in njegovo požrtvovalnost povsod, kjer so slišali naš zbor.

Bodite zahvaljeni za to delo naši pevci, bodi zahvaljen njihov dirigent Srečko Kumar, ki se nisi strašil truda, da si povzdignil pevski zbor UJU tako visoko in ga vodiš od uspeha do uspeha.

Dodatek k poročilu o beograjskem koncertu Pevskega zbora UJU.

V prejšnji številki „Učiteljskega Tovariša“ smo poročali o naravnost krasnem uspehu, ki ga je dosegel naš pevski zbor v Beogradu. Ker so vsled vesti, ki smo jih posneli po listih, izpadle nekatere podrobnosti, ki pa so bile za uspeh koncerta važne, prinašamo še naslednje poročilo:

Ze zadnji smo pisali, da so prenočevali naši pevci v Dačkem domu. Ob prihodu tjakaj jih je pozdravil podpredsednik UJU tov. Cvijović, šolski upravitelj na osnovni šoli kralja Aleksandra I., ki je zastopal obolelega predsednika tov. Rabrenovića.

V deputaciji pri g. ministru prosvete, ki jo je vodil tov. Cvijović, so bili tudi tov. Ivan Vouk in zastopnica učiteljskega pevskega društva »Marinković« tov. Stana Jovanovića. V imenu UJU je pozdravil g. ministra tov. Cvijović, v imenu ljubljanskega poverjenstva in Pevskega zbora UJU tov. Vouk, a v imenu pevskega društva »Marinković« tov. Jovanovića.

Minister prosvete g. Maksimović je namreč deputaciji izrazil priznanje učiteljstvu

za njegovo kulturno delo ter obljubil zboru moralno pomoč. Istočasno je tudi zastopnikom našega pevskega zbora povedal, da je nakazal zboru materialno pomoč v znesku 5000 Din. Za pomoč in priznanje izrekamo gospodu ministru najiskrenejšo zahvalo.

Tov. Vouk je po svojem pozdravu povabil g. ministra na koncert in mu izročil tudi program. G. minister se je radevolje odzval vabilu in posetil večerni koncert.

V četrtek 5. marca je bila sprejeta deputacija zbora pri g. predsedniku vlade, ki ga je v imenu UJU pozdravil tov. Cvijović in mu tolmačil zvestobo in vdanost učiteljstva namur kralju in državi ter istočasno poudaril, da dela učiteljstvo strogo v smislu kraljevega manifesta z dne 6. januarja 1929. V imenu ljubljanskega poverjenstva UJU je pozdravil g. predsednika vlade tov. Vouk, imenom Pevskega zbora UJU pa dirigent tov. Srečko Kumar, ki je podal tudi nekoliko najvažnejših podatkov iz zgodovine in delovanja zbora. Komunist g. E. Adamič, ki je bil tudi v deputaciji, je informiral g. predsednika o glasbenem pouku na učiteljskih.

Avdijsenca, ki je trajala 35 minut, je pokazala, da je bil g. ministrski predsednik zelo točno informiran o delovanju Pevskega zbora UJU.

Tudi pri načelniku beograjske mestne občine g. Nešiću se je javila deputacija tov. Vouka, Kumara in Milosava Jankovića, tajnika pevskega društva »Marinković«. Ista deputacija je posetila tudi g. ministra Serneca.

Poudariti moramo dejstvo, da sta bila pri organizaciji beograjskega koncerta zboru v veliko pomoč tovariša Dragoljub Ilić, predsednik in Milosav Janković, tajnik pevskega društva »Marinković«. Tov. Janković se je neumorno žrtvoval in posvetil vse svoje moči delu za naš pevski zbor in je njemu pripisati velik del zasluge, da je Pevski zbor v Beogradu tako lepo uspel.

Vsem, ki so kakorkoli pripomogli do tako krasnega uspeha naših pevcev v Beogradu, bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

Zopet nova boniteta za češkoslov. učiteljstvo.

Zadnji »Vestnik« moravskega učiteljstva priobčuje v svoji zadnji številki z dne 17. februarja 1931. sledeče: Na seji ministrskega sveta z dne 6. junija 1922. je bilo sklenjeno, da se vsem državnim uslužbencem povrnejo potni stroški in najbrže tudi dnevnice, o priliki polaganja strokovnih izpitov. Dosedaj ni so cenili usposobljenostnega izpita tako visoko in učiteljstvo je moralo plačevati potne stroške iz svojega žepa tako, kakor je pri nas. Šele po mnogokratnem prizadevanju združenja češkoslovskega učiteljstva je ministrstvo prosvete v zvezi z ministrstvom financ sklenilo, da se povrnejo tudi učiteljstvu potni stroški o priliki polaganja usposobljenostnega izpita.

Tako se bodo naši severni tovariši prevajali k usposobljenostnemu izpitu brezplačno in bodo vsaj nekaj uric v letu uživali zopet brezskrbno dijaško življenje.

Iz češčine prevedel Kus Viljem.

Posojila daje,

petletna, državnim in samoupravnim uradnikom in upokojencem z najmanj desetletnim službovanjem, na podlagi njih plače ali pokojnine in zavarovalne življenske police, BEOGRADSKA ZADRUGA, banka in zavarovalnica — zastopstvo „TEHNA“, družba z o. z. — Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

Splošne vesti.

NAPACNO POJMOVANJE IZVENSOLSKEGA DELA.

»Ni namen našega izvenšolskega delovanja, da pokažemo javnosti, koliko učiteljstvo izven šole dela, temveč je namen pokazati, koliko smo s tem delovanjem dvignili prosveito našega ljudstva in ga dvignili moralno in intelektualno, te besede C. P. iz zadnjega uvodnega članka »Prosvete« št. 4. hočemo posebej poudariti, preden o naslovni temi povemo kaj več. Morda bi še pridejali besedam, »da pokažemo javnosti tudi še besede ali šolski oblasti«.

Od več strani prejemamo v zadnjem času poročila, da se pričena novo osveženi in pomnoženi pohod na izvenšolsko delo tudi tam, kjer dosedaj še ni imelo nobenega, ali ne dovoljnega razmaha. Hvalevredni so ti poročila, ako ne izhajajo iz napačnih pojmovanj, iz napačnih ambicij!

Navedemo naj nekaj primerov!

Na šoli učiteljujejo po večini starejše učne moči. Eden teh je spreten kmetovalec, ima vzorno urejen šolski vrt, s katerim že mnoga leta služi vsemu šolskemu okolišu v viden dvig vse sadjereje. Ta sigurno vrši silno receln del izvenšolskega dela. Pred nekaj leti novonameščeni šolski upravitelj pa bi želel prevzeti vrtnarstvo, ki je mnogoletni plod prvo imenovanega tovariša, zdaj nankrat sam, samo, da ima polje za, sedaj toliko naglaševano in zahtevano izvenšolsko delo. Potrudil se, v kraju obstoječe gospodarske institucije oživiti in reorganizirati po svoje, ostalemu tovarišu pa kratkomo odkaže druga polja izvenšolskega delovanja, češ, da sam ni telovadeč, ne pevec, ne igralec na odru i. sl. V kratkem se že kažejo slabe posledice tega napačnega pojmovanja in pohoda na izvenšolsko delo, zlasti pa dve posledici: 1. trpi tovariško razmerje na šoli, 2. trpi uspeh izvenšolskega udejstvovanja učiteljstva.

Spet na drugi šoli, stoječi v trgu, ki razpolaga z lepim številom narodno prosvetnih in gospodarskih organizacij, delujejo tovariši in tovarišice, od katerih se je dobra polovica že vse doslej pridno udeleževala pri raznih organizacijah. Ostala polovica pa se ne more odločiti, kam in kako, pritiska na upravitelja, naj jih upelje k takemu delu v tako organizaciji, ki jih ali ne moti v nedeljskem počitku, ali jih ne upreza v pretežno delo, ali jih ne sili v bližino nevsednih članov itd. itd. V zadregi so vsi, upravitelj in ostali, kajti niti upravitelj, niti kdo drugi ni pooblaščen, niti dolžan, razpredelivati učiteljstva v razne panoge izvenšolskega dela službeno odrediti ali po svoje predlagati. Ne!

Vsak vesten tovariš je že doslej, ako seveda ni novinec, vršil ono izvenšolsko delo, ki je odgovarjalo njegovim zmožnostim in zanimanjem. Gotovo mu bo vsak tovariš, ki se že udeležuje izven šole in pozna krajevne in prosvetne razmere, na izraženo željo rad dal potrebna pojasnila. Docela napačno bi pa bilo, pričakovati od že delujočih tovarišev, da bi morali ostalim še nedelujočim sami pripravljati in nuditi delno ali celotno pripravljene delovne terene. Dela pa se po prime, oziroma se je že moral poprijeti vsak po svoji lastni (ne šole oblastveni) odločitvi sam, in bi bilo obsojati, če upravitelj ali drug tovariš hoče, ali skuša koga »za lase vleči« k izvenšolskemu delu. Vsakomur svoboda pri izbiri izvenšolskega dela, bodisi glede pričetka, bodisi glede vrste, skupna ubranost pa na vsak način z vsemi sodelujočimi v načinu in obsega dela.

Iz več strani dobivamo tudi poročila, ki napravljajo vtisk, da gre posameznikom pri njihovem pohodu na izvenšolsko delo, preveč zaradi statistike, oziroma odloka banske uprave in s tem zvezane kvalifikacije. Kjer je vir in povod prosvetljanja to, ondaj ni idealov, zato tudi ne zaželenih uspehov! Še več: Ondaj je boljše sploh ne začeti, kajti lažje

je z idealizmom novo delo pričeti, kakor pa vsled prisiljenosti pokvarjeno popravljati!

Tukaj naj nam bodo v svetel vzgled tovarišice, ki so delovali pod našemu narodu sovražno Avstrijo in so tvegali s tem svojo eksistenco ter tovariši, ki so delovali v dobi strankarsko razdrapanega parlamentarizma v naši državi in se niso ustrašili raznih posledic v menjavi režima. Danes — hvala Bogu — lahko delujemo in gradimo mirno vsi na prosvetnem, gospodarskem in nacionalnem polju, in sicer: prvo v šoli! drugo izven šole!

— Predsednik UJU g. Milan Rabrenović je prošle dni ponovno posetil g. ministra prosvete zaradi učiteljskih materialnih zadev.

— Mesečni prejemki. Pogostokrat se obrača članstvo na poverjenstvo in prosi, naj posredujejo pri računovodstvu, ker se ni prejelo mesečnih prejemkov. Pri posredovanju navadno izvedemo, da niso došli plačilni listi na računovodstvo pravočasno, t. j. do 5. vsakega meseca. V takem primeru računovodstvo ne more uvrstiti za dotično šolo prejemkov v redni seznam, ampak pridejo med zamudnike. Ker je postopek pri likvidaciji prejemkov kompliciran in mora preiti več oddelkov, prejmejo zamudniki svojo plačo navadno 14 dni kasneje. Če hočete torej dobiti svoje prejemke pravočasno, skrbite, da pravočasno predložite pravilno opremljene plačilne liste. Krivda leži v vas samih!

— Litijskim odbornikom. V soboto 21. t. m. pred zborovanjem odborova seja v beli dvorani. Začetek ob 8. uri. — Tajnica.

— »Bolgarske učiteljice«. Prav lepo od Vas, tov. Vodetova, da se potegujete za čast in pravice slovenskih učiteljic, toda moja zadnja notica o »bolgarskih učiteljicah«, ni kratila niti eno niti drugo. V kolikor sem omenjal, da bolgarske učiteljice niso domišljave, da ne zavzemajo dominantnega stališča nad kolegi, da se vse lahko poroče itd., to sem poročal popolnoma kronistično, brez vsakih komentarjev, najmanj pa s kakimi »namenji«, katere mi hočete podtakniti. — Tovarišica, tako je na Bolgarskem in poročal sem o tamkajšnjih razmerah ne pa o naših ali o kakih drugih! Do sedaj je bila vedno takanavada, da kadar je kdo poročal o eni stvari, se je vsebina nanašala edino na njo, ne pa na deset drugih. Zato mi je nerazumljivo, zakaj se čutite prizadeti, prikrajšani in užaljeni pri karakterizaciji bolgarske učiteljice. Zaradi jasnejšega razumevanja bom svojim noticam moral pripisati: »To ne velja za naše tovarišice!« — — — — — O p o m b a : Dopis je smatrati kot osebno zadevo pisca. — U r e d n

— Učiteljskemu domu v Mariboru je poslal g. Anton Brumen, šolski upravitelj v pok. v Ptuj znesek 100 Din, ker se zaradi izrednega snežnega viharja ni mogel udeležiti pogreba vzorne tovarišice ge. Anke Womerjeve. Iskrena zahvala! — V Mariboru 16. marca 1931. — M. Kožuh, blagajnik.

— Belokranjsko učiteljsko društvo. Člani! Pojem zopet isto pesem v molakordih: »Plačajte članarino, ker blagajna je prazna in preganja nas dolg! — Začetkom marca sem poslala 12 šolam položnice, na katerih sem zaznamovala dolg posameznikov, pa se je izmed vseh opominjanih oglašil le en tovariš! Posnemajte ga! In tistim, ki so izstopili iz društva, pa niso poravnali članarine: naj vedo, da z izstopom se dolga ne plača! — K o r e n o v a.

— Radovljanski okraj! Te dni ste prejeli vsi statistične pole za izvenšolsko delovanje učiteljstva. Prosim, da vsakdo natančno izpolni vse rubrike, polo podpiše in naj jo izroči svojemu upravitelju. Tovariše upravitelje pa prosimo, da pole nemudoma odpošljejo predsedniku odseka za narodno prosveto tov. Pibrovca na Jesenice, ker mora biti statistika do Velike noči za naš okraj gotova. — Predsednik društva.

— Blejski otok in »Vintgar«. Dovolite g. urednik nekoliko pojasnila h gorenjemu naslovu. Podpisani sem spisal, izdal in zalo-

venskim skavtskim savezom, da so dobivale skavtske enote kraljeve nagrade in da so bile končno politične stranke s kraljevim ukazom razpuščene.

Ce hoče vsaka posamezna skavtska organizacija iz svoje mladine vzgojiti dobre državljane, ali je morda to kaj slabega? In to je vendar tisto, po čemer stremi organizacija v prvi vrsti. Nerazumljiva je tedaj vest (gl. notico začetkom članka), da so bolgarski učitelji, ki hočejo vendar vzgajati ljudi, »ki bodo zmožni delati za svojo državo«, načeloma proti skavtom, ki vendar hočejo isto. Tu je možno le to, da bolgarski učitelji in gotovo deloma tudi naši, skavtizma se ne poznajo dovoljno. V državah, v katerih so spoznali pravo vrednost skavtizma za državljansko in nacionalno vzgojo mladine, uživa skavtska organizacija vso podporo javnosti in države, ponekod je skavtizem celo podržavljen ali pa so na najvišjih vodilnih mestih može, ki stoje ob enem tudi na najvišjih mestih v državi (Anglija, Rumunija, Češkoslovaška, Madžarska, Združene države ameriške, Irak itd.) Pri nas vrši najintenzivnejšo nacionalno vzgojo Sokol, ki je državna ustanova in zato je skavtska organizacija med prvimi pozdravila ustanovitve SKJ in ponovno priporočila svojemu članstvu vstop in sodelovanje pri Sokolu, v kolikor se to še ni že prej izvršilo. To tudi dovolj jasno ilustrira stališče našega skavtizma do Sokolstva, stališče, ki se z večih strani tendenciozno in popolnoma napačno razlaga.

Drugi člen skavtske obljube se glasi: »Obljubljam, da bom pomagal bližnjemu«. Ta člen in pa tretji skavtski zakon, ki zahteva nesebično ljubezen do bližnjega (najvaž-

nejša zahteva krščanske vere in tudi drugih veri) nalaga skavtu nesebično uslužnost in delanje dobrih del. O bolgarskih učiteljih, ki vzgajajo »nesebične ljudi« pa smo čitali, da so vsled tega proti skavtom. To je gotovo le napačno razumevanje. — Nesebičnost in dobra dela razlikujejo skavta od večine drugih ljudi, ki zahtevajo za vsako uslugo plačilo. Skavti pa so pripravljeni žrtvovati celo svoje življenje v korist bližnjemu. Vsako leto podeli skavtska glavna skupščina večim skavtom srebrn ali zlati red sv. Jurija za rešitev človeškega življenja; na poziv ljubljanske bolnice za oddajo krvi potrebnim bolnikom, pa se je odzvalo tudi mnogo skavtov-roverov, ki so pripravljani na to žrtev, in sicer brezplačno. Nagrada 400 ali 500 Din se razdeli med reveže. Mislim, da je to dovolj dokazov vzgoje k nesebičnosti potom skavtizma.

Tretji in zadnji člen skavtske obljube pa zahteva izpolnjevanje skavtskih zakonov. Po njih mora biti skavt resnično ljubezen, koristen, vljuden, usmiljen, poslušen, dobre volje, delaven, štedljiv, abstinent, nekadiček ter čist v vsem svojem življenju. Človek, ki skavtske zakone izpolnjuje, je gotovo značilen in mož na svojem mestu, torej ideal pravilne vzgoje sploh.

H koncu pripominjam še sledeče: Skavtska organizacija s svojo vzgojo nima namena šolsko in domačo vzgojo izpodrinati ali nadomestiti, ima pa namen te dve vzgoji spopletiti, to se pravi vzgajati tam, kamor ne seže moč šole niti moč domače družine, namreč v življenju. — In še to: Ni še vsak dober skavt, ki je v organizaciji vpisan! Z vstopom med skavte ni še vzgoja vstopivšega dovršena, temveč se je šele pričela. Glupost je tedaj

pričakovati, da mora biti vsakdo, ki nosi skavtski znak, že dobro vzgojen, ker je z vstopom v organizacijo pokazal šole dobro voljo, poboljšati se, še večja glupost pa se mi zdi soditi vrednost skavtske organizacije po delu onih, ki so skavti morda komaj par mesecev.

Zato ne sodite prehitro!

Glavna težkoča, glavna ovira skavtski organizaciji pri nas je pač to, da aktivno sodeluje premalo odraslih, premalo vzgojiteljev in staršev. Roditelji skavtizmu sicer zapajo ter mu brezskrbno prepuste svojo dečo, ker vedo, da je v dobrih rokah, ne pomislijo pa v koliko pomoč bi bilo organizaciji tudi njihovo vsaj delno aktivno sodelovanje. Ravno tako bi bilo potrebno, da sodelujejo naši pokleni vzgojitelji. Učitelju-vzgojitelju se v skavtski organizaciji odpira zelo hvalno polje za vzgojno delo posebno pri tistih, ki so šolo ravno dovršili ter so prepuščeni samim sebi. — Zato je odklanjajoče stališče bolgarskega učiteljstva popolnoma zgrešeno. Toliko v vednost.

99. tabela.

Nekateri ljudje zbiraajo star denar, drugi stikajo za znamkami. Nikoli nisem mogel razumeti teh ljubiteljev mrtvih starin. Ali odkar sem sam začel v njih družbo, razumem njihovo vnetje in ljubezen. Postal sem namreč nabiratelj uradnih tabel. Kdaj sem začel s tem sportom ne vem, vem le to, da tisti krat, ko sem prvo spravil za spomin, še ni-

sem bil plešast, niti najmanj ne — danes, ko je moja zbirka »tabele« že dosegla lepo število 99, pa sem že. Ali ni mi žal, četudi so morda ravno te tabele sokrove, da ne potrebujem več gostega glavnika. Zakaj presanjal sem z tabelami toliko lepih sanj, da bi im bilo dolgočas, če bi prenehale.

Ze prva, ki sem jo v svoji neplešasti dobi prinesel domov, nam je prinesla toliko neskaljenega in pristnega veselja, da obujava z ženo kaj rada spominje nanjo.

Se dobro se spominjam, kako sem zmagonosno stopil s tabelo v roki v sobo in zavpil: »Heureka!« Potem sva sedla z ženo za mizo in računala po tabeli nove dohodke. Čim dlje sva računala, tem več jih je bilo dohodkov. In sva začela dohodke razdeljevati. V mislih so se polnile omare, frčalo je staro pohištvo na cesto, stopalo novo, najmoderneje na njih mesto — sploh: eleganca se je usidrala v naš dom. Ta tabela se je sicer izkazala za nepravo in pretirano, ali na njeno mesto je prišla druga, sicer nekoliko okrnjena, ali vendar tako malo, da bi se z njo lahko uresničila polovica najinega programa.

Tudi vsa vrsta naslednjih tabel se je vsebinsko krčila in se približevala čudežno hitro sedanjim mojim dohodkom, vendar so bile še take, da se je izplačalo govoriti o njih.

Devetindevetdeset različnih tabel hranim in pregledujem ter primerjam dan za dnem. Ljubim jih, ker so v njih zakopana moja najlepša leta in pa tudi zato, ker je v njih lep življenjski princip. Ta namreč: če srečaš človeka, ki upa, ne jemlji mu upa hkrati, temveč počasi, po dozah, sicer ga lahko zadene — kap.

žili v poletju 1930. lični knjižnici »Blejski otok« in »Vintgar« s slikami. Izšla sta v slovenskem in nemškem jeziku. V sezoni sem jih dal tukajšnjim trgovcem v razprodajo, jeseni in pozimi pa jih pošiljam šolam s prošnjo, naj jih sprejmejo v šolarsko knjižnico. Saj učitelj kakor tudi učence mora kaj več vedeti o najlepših krajih slovenske zemlje, kakor samo to, da je na Bledu jezero z otokom in Marijino cerkvijo in da je v Vintgarju skalovje, skijozi katero teče voda. Nekaj opazki! Neka meščanska šola mi je vrnila knjigi z originalno opazko: Ni kredita (pri 30 tisoč Din proračuna!). Druga šola v najbližji blejski okolici ju je tudi poslala nazaj. Malenkostno se mi zdijo postopanje nekaterih šolskih upraviteljev, ki so odtrgali za provizijo 20 do 30 par. Sploh je pa četritna šol vrnila knjižico, četrtina pa jih še do danes ni plačala. Tudi materialna stran pride v poštev. Vsaka šola lahko brez težav plača 16 Din, tako dobi knjižico, o katerih piše kritika v Mladici št. 8, da je pripovedovanje prijetno, opis Vintgarja pa skoraj pesniško navdušen meni pa se pri prodaji 500 izvodov dobro pozna. — Poslal bom knjižico še nekaterim šolam, katere prosim, naj jih sprejmejo. Pričakoval sem, da bodo nekateri šolski upravitelji posebno v radovljiskem okraju, knjižico šolskim otrokom priporočali, kar se ni zgodilo, razen na neki ljubljanski osnovni šoli. — J. Žirovnik.

* Ni to provizija temveč taksa in prometni davek, ki ga zahteva oblast da ga odtrgujejo upravitelji od nabav. — Op. ured.

— NOVA TISKOVINA ZA ŠOLSKO UPRAVITELJE. Mesečni izpremembeni izkaz učiteljskega dela. V mislu zadnjega odloka ministrstva prosvete O. N. br. 8561-2 II. 1931 in kr. banske uprave IV. No. 3275 od 12. februarja 1931. je to tiskovina založila Učiteljska tiskarna. Obenem je tudi primerna za negativno poročilo. Naroča se v Učiteljski knjižnici v Ljubljani.

Pokret učitelja.

KULTURNA DUŠEVNOST UČITELJICE KOT VIR NJENEGA DELA IN ŽIVLJENJA.

(Glavne misli iz predavanja tov. M. Dolga nove na sestanku Društva učiteljic 8. marca 1931.)

Učiteljica bi morala biti človek širokega obzorja, velike koncepcije in močne volje. To je ideal, ki nas naj vodi do nepretrganega duševnega izpopolnjevanja.

Danes pa gleda učiteljica — in tudi učitelj — svet, življenje, družabnost in duševnost le v malem in še to nejasno in nedoločno. Kje je vzrok temu?

Na učiteljsko se podavajo učni predmeti tako, da si prilagaja gojenka le besede in ne živje pojme, namesto da bi doživljala — vsled samostojnega znanstvenega obdelovanja snovi — logiko zakonov in bi dvigala s tem svojo stvariteljsko silo in univerzalnost duha. Poleg študija stvarnosti so pa potrebne tudi splošne discipline, kot so: filozofija, ekonomija in sociologija. Brez študija teh znanosti ne bo postala učiteljica širokopotezna. Toda študij bo imel le tedaj pravi uspeh, če ga bo vodilo odkrito zanimanje, stremenje po najvišjem spoznanju in ljubezen do resnice. Izpit in klasifikacija ne smeta biti cilj, ker sta brez vrednosti. Tudi umetniška vzgoja bi bila potrebna mlademu »elektru«. Pravo razumevanje umetnosti bi ji dalo dvojce: iskren pogled v resnično življenje in razumevanje in občutenje najglobljih idej. Vzgoji razuma se mora pridružiti vzgoja srca. V srcu razum, v razumu srce, taka naj bi bila narava učiteljice.

Ker pa ni v naši moči, da bi usmerile študij bodočih učiteljic, moramo nadomestiti zamujeno s samovzgojo in samoizobrazbo.

Za dviganje duševne kulture nam ni treba mnogo študija; pač pa nam je potrebna medsebojna vzpodbuda, knjiga globoke vsebine in poznanje najlepše naše umetnosti.

Poleg smisla za resnico in lepoto mora biti v kulturni ženi tudi hrepenenje po dobroti, po etični popolnosti.

Duševnost današnjega človeka naj bi bila torej zgrajena na spoznavanju kulturnosti in etiki.

Sodoben človek pa ne more in ne sme biti vase zaprt. Jasno mora gledati v svet in občutiti in razumeti probleme, ki gibljejo široke ljudske množice. Kulturna duševnost, stanovski in ženski interesi silijo učiteljico, da gleda preko mej svojega življenja v pojave družabnega značaja. Spoznanje, da kot ženska ni enakovredna z moškim, jo privede do razmišljanja o vzrokih tega dejstva. Tako je načela družabni problem, na podlagi katerega ji je mogoče spoznati strukturo današnje družbe. Tako bo prišla tudi do vprašanja svetovnega gospodarstva, ki je pogoj za razumevanje življenja ljudstev v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

Poleg vsega tega pa mora znati učiteljica tudi vse ono drobno praktično delo, ki ji je potrebno pri vzgoji bodočih gospodinj.

Učiteljica — kulturno in socialno misleča, bo tudi prav razumela cilje nove šole, metode ji ne bodo delale težav.

Sinteza sodobne učiteljice je: univerzalno misleča, razumno presojujoča, družabno in gospodarsko spoznavajoča osebnost, v vsakdanjem življenju spretna, v izobraževanju malih in velikih učinkujoča vzgojiteljica.

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Važna:

— LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO bo imelo v torek, dne 24. t. m. ob 1/8. uri zvečer na šentjakovski šoli redno mesečno zborovanje z običajnim dnevnim redom. Ker se bo razpravljalo o važnih aktualnih zadevah, pričakuje odbor polnoštevne udeležbe.

Poročila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO je zborovalo 3. marca t. l. v risalnici deške meščanske šole. Udeležba: 88 navzočih, 2 sta se opravičila.

Otvoril je zborovanje predsednik ob 8. uri s kratkim situacijskim poročilom, nakar je čital došle dopise, ki se jih je sproti obravnavalo.

Sprejeti so bili sledeči sklepi: 1. Zborovanje glasno odobrava »Spomenico« ter izreče solidarnost s podpisniki. — 2. Soglašamo s sklepom pokrajinske skupščine v Novem mestu, da bodi pevski zbor UJU odsek poverjenstva, s pristavkom, da organizacija ne nosi nikakih bremen preko dosedanjega rednega mesečnega prispevka (t. j. 1 Din). — Sprejme se predlog, da se »Prosveto« razširi na 24 strani. »Učiteljski Tovariš« pa izide le trikrat v mesecu.

Ob 10. uri je članstvo prisostvovalo telovadni uri meščanskošolske dece. Tov. Lavrenčič je tu nazorno pokazal nove smeri v šolski telovadbi.

J. Lukman, t. č. preds. Faganeli, t. č. tajnik.

— GORNJEGRANSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 7. februarja na Gorici pri Mozirju.

Tov. predsednik otvoril zborovanje in pozdravi navzoče, posebno na novo pristopivšo članico tovarišico Rott Elo in tovariša Mašat Ludvika.

Vključ slabemu vremenu je navzočih 20 članov, t. j. 50%.

Po prečitani in odobritvi zapisnika poda predsednik poročilo o seji širjega sosveta v Ljubljani. V svojem poročilu omenja vse

aktualne zadeve, posebej pa poda še podrobno poročilo o sestavi »Spomenice« izšlo v »Učit. Tovarišu«. Navzoče članstvo soglasno odobrava »Spomenico« in je trdno uverjeno, da bo poverjenstvo UJU doseglo, da se kaj takega več ne ponovi. Ne zahtevamo pohval in priznanj, zahtevamo pa eno, da se nas — če je to v resnici potrebno! — pravično sodi. Pavšalni očitki so krivični!

Referat tov. Nadzornika odpade zaradi njegove odsotnosti. Odpade tudi poročilo o izvenšolskem delovanju učiteljstva (ker tovarišica Rainer zaradi slabega vremena ni bila navzoča).

Glede enkratnega plačila 5 Din za Dački dom v Beogradu ostane pri prejšnjem sklepu; t. j. da se takoj plača, ko prejme učiteljstvo že tolikokrat obljubljeno povišico.

Nadalje se je razpravljalo tudi glede podrobnega načrta za izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Za prihodnje zborovanje, ki se bo vršilo meseca aprila v Mozirju, je naprošen za predavatelja g. dr. Franc Kotnik, prosvetni inspektor, ki nam bo predaval o temi »Zbiranje narodopisnega gradiva«.

Vse člane in članice prosimo, da nakažejo potom položnice, zaostalo članarino.

Z. Kotnik, preds. Baloh Anica, tajnica.

— OBČNI ZBOR UČIT. DRUŠTVA ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER se je vršil v Gornji Radgoni dne 21. februarja 1931. ob 10. uri.

Situacijsko poročilo poda tov. predsednik Karl Mavrič. V njem poudarja, da je zaznamovati v preteklem letu napredek, kljub spornosti v centralni upravi. Organizacija stoji trdno, kot ni stala poprej. Učitelj dela. To se ne more prikriti in zato bolijo očitki. — Takoj nato preide na poročilo o seji širjega sosveta in o njeni glavni točki — izdani spomenici. Prosi izjavo članstva, ako se strinja z njo. — Članstvo poudari še enkrat vsestransko izvenšolsko delo učiteljstva in odobri popolno zaupnico sosvetu ter predsedniku. Sprejeta je tudi pismena zahvala župniku Fafliki, ki se je tako toplo zavzel za nas. Vsi trije predlogi so bili odobravajoče in soglasno sprejeti.

Prešlo se je nato na dnevni red običnega zbora. Vsi funkcionarji so podali svoja poročila. Blagajniško poročilo izkazuje prebiti tek. Blagajničarki se prizna absolutorij. Članarina ostane ista. Sklene se vplačati prispevek za Dački dom v Beogradu iz prebitka članskega leta.

Novoizvoljeni odbor, ki je bil soglasno izvoljen, se je konstituiral sledeče: Predsednik tov. Mavrič Karol, podpredsednik tov. Stopar

Slavko, tajnica tov. Klemenčič Mara, blagajničarka tov. Gruden Danica, knjižničarka tov. Lubej Fran, odbornik tov. Zel Janko, revizorja tov. Ivanjšič Ljudevit in tov. Spranger Vekoslav. Izvolijo se še poročevalci za posamezne odseke.

Na dopis glede »Učit. Tovariša« in »Prosvete« se je članstvo izjavilo proti redukciji »Tovariša«, ker ne gre, da bi ta ugleden list, ki ga čitajo tudi izven stanu, trpel zaradi nove, bolj interne revije, zlasti zdaj, v tem kritičnem času.

Pri slučajnostih je tov. Lubej ponudil predavanje: »Zakon biogeneze«, kar se je z veseljem sprejelo. — Članstvo bo hospitalno po poizkusnih razredih, kar oskrbi tov. nadzornik.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo 18. aprila pri Kapeli.

Od 102 članov jih je bilo, kljub skrajno slabu potu, prisotnih 55, t. j. 52,9%.

K. Mavrič, t. č. preds. Klemenčič M., t. č. tajn.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIENBERŠKI OKRAJ je imelo svoj občni zbor v sredo dne 11. februarja 1931. ob 1/9. uri v šoli v Marenbergu.

Navzočih je bilo 23 članov.

Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Socialni tip otrok (tov. Doberšek). 3. Zapisnik običnega zbora iz leta 1930. 4. Poročilo o seji širjega sosveta (tov. Lešnik). 5. Poročilo funkcionarjev. 6. Volitve. 7. Dopisi. 8. Slučajnosti.

I. Predsednik pozdravlja novodošle člane tov. Pantana, Majena, Pihlerja in Štoklja ter jim želi tako v šolskem kakor izvenšolskem delovanju obilo uspehov; posebej pozdravlja znanega socialnega in kulturnega delavca predavatelja tov. Doberška iz Prevalj. — Spomnil se je umrlega tov. J. Goloba, mnogozasluznega člana tukajšnjega učiteljskega društva in tihega, vestnega nacionalnega delavca. Častna udeležba na njegovi zadnji poti je pokazala, koliko je bil cenjen i izven naših vrst.

II. Uvodoma nam je predavatelj podal smernice vzgojnega in predmetnega pouka otrok v šolski dobi. — Napake, da srečavamo v življenju ljudi, ki so kazali sicer v šolski dobi visok napredek v nadarjenosti, a pozneje utonejo, so posledice tipičnega ubijanja šolskega znanja, kar ni sigurno merilo v ocenjevanju napredovanja in nehanja v poznejši dobi. Spoznavaj otrokov značaj, njegovo osebnost, ko ta ne stoji pod diktatom vzgojitelja, in potem uravnavaj vzgojo in pouk! — Podal nam je izsledke osebnostnega študija svojih otrok v razredu in jih tako razporedil v značilne tipe kakor tipe voditeljev, pomagačev, bodrilcev, despotov, družabne in brezuspešne. Posamezne te tipe je karakteriziral

Litijsko učiteljsko društvo javlja, da je preminula dne 14. marca 1931. v Toplicah pri Zagorju naša dobra tovarišica in zavedna stanovska delavka, gospodična

Milka Vodopivčeva

učiteljica v Toplicah pri Zagorju.

Pogreb drage pokojnice se je vršil dne 16. marca 1931., na farno pokopališče v Zagorju.

Požrtvovalni in zavedni tovarišici ohranimo časten spomin.

Litijsko učiteljsko društvo.

Polnočno razmišljanje „lenuha“

(Resnična slika iz sodobnega življenja učitelja.)

Prihajam ravno od vaje za igro iz Društvenega doma. Ura je blizu polnoči, kljub silni utrujenosti in izčrpanosti — morda ravno zaradi tega — ne morem zaspati, pa razmišljam.

Zjutraj ob 1/8. do 13. ure popoldne sem bil v šoli. Ves zbit od napornega duševnega dela nisem imel skoro nobenega teka, da bi použil svoje skromno kosilo. Toda treba je hiteti: dinar ima sicer najmanj 1 uro opoldne počitka, kvalificiran delavec tudi po 2 uri — jaz pa sem učitelj in že me je čakal kup spisovnih zvezkov najvišjega razreda, ki jih je treba skrbno pregledati in spraviti marsikako zmešnjavo v spisu v logično zvezo, kar ni prav lahko delo. Zopet tri ure duševnega dela. Nato je bilo treba pripraviti šolsko delo, vzgojno in učno snov za naslednji dan, kar mi je vzelo okroglo uro časa.

Mračilo se je že, ko so prišli na vrsto upraviteljski posli. Došlo je s pošto 6 uradnih odlokov, ki jih je bilo treba ekshibirati in napisati par neodložljivih poročil. Napraviti bom moral obsežno intelektualno statistiko in iskati podatke pri vseh društvih v občini, toda to mora počakati. Ura je bila že skoro osem, hitro je bilo treba povečerjati, nato sem moral v Društveni dom k vaji. Pripravljam namreč igro »Reveček Andrejček«, ki ima prav značilno vsebino. Analiziral bi jo vam,

dragi tovariši, pa — saj jo sami poznate, saj jo občutite posebno v zadnjem času. Režija igre ni ravno igrača, to veste tudi sami, ki okušate iste sladkosti. Stiri naporne ure za vsako vajo, ne gre drugače, in sedaj je polnoč proč...

Jutri moram biti, ali rečimo vsaj — bi moral biti ob 1/8. uri zjutraj zopet čil in spočit, duševno svež pred svojimi 51 neugnanici, ki naj jih navajam k vsemu dobremu, brzdam njih slaba nagnjenja in razširjam njih duševno obzorje! Kje naj vzamem to moč, kdaj naj se odpodijem? To gre namreč dan za dnevom, teden za tednom! Skrbim naj še za vabila, za vstopnice, ki jih je treba opremiti, preskrbim naj dovoljenje politične oblasti, finančne kontrole, garderobo in nešteto drugih podrobnosti. Na vse to smem misliti šele sedaj — po polnoči, preje ni časa. Ako na večer ravno ni vaje za igro, imamo pevsko vajo svojega zbora, ali pa sejo enega ali drugega od 8 društev, pri katerih sodelujem kot — tajnik seveda, ali v kakem drugem delovnem resoru; častna mesta, predsedništvo ali načelnštvo prepustim drugim. Sposobnejšim? Molčimo! Kaj pa hočem, sicer vse skupaj — obiti!

Kmetijska družba nam je sicer v zadnjem času prepovedala sodelovati pri tjeji za prosih kmetijstva pa to nič ne de, saj imamo kljub temu dela še preveč. Ura gre že na tlo ponoči! — Kaj bi se tudi usiljevali, to bi bilo pod našo častjo! Ampak to je pa vendarle čudno, da nam potem njeni zastopniki očita, da premalo delamo zanje. Kako gre to vku, te logike pač ne razumem. Bil sem sicer 10 let tajnik kmetijske podružnice, to je 10 let intenzivnega dela za prosih kmetijstva,

priredal sem kmetijske in gospodinske tečaje, predavalja, naročali smo umetna gnojila in prvovrstna semena, delali sodobne gnojne jame, sadne sušilnice itd. Sicer sem res naše ljudi težko pripravil do tega, toda s trudom in stalnim pripravljanjem je pa le šlo. Pripravil sem celo ustanovitev živinorejske zadruge, no sedaj sem pa po zaslugi Kmetijske družbe rešen vsaj tega dela. Seveda, kako bo sedaj s stvarjo, ne vem, podružnica bo ostala pač — na papirju. Sedaj naj še prosim, da smem delati še naprej v tem pravcu? Hvala! Imam še hrbenčilo! Da, da, »Reveček Andrejček« ima prav...

Ura je udarila eno! Nehote mi uhajajo misli na naše tovarniške delavce. Delajo svojih osem ur na dan, pa so potem popolnoma prosti do drugega dne. Ako pa delajo čez uro, dobijo to plačano s 50% poviškom. Jaz pa sem delal do polnoči, imam 15 polnih ur napornega duševnega dela za seboj in tako je bilo večeraj, bo tudi jutri in pojutrišnjem, dan za dnem z malimi izpremembami. Sedaj pa ti očitki v javnosti! Saj hvaležnosti itak ne pričakujemo, na kaj takega pa vendar nismo bili pripravljeni. Omahnile so nam v razočaranju za hip roke, pripravljene vsekar za pomoč ljudstvu...

Vendar tovariši, ne klonimo glave. K sreči je še dovolj razsodnih mož tudi med kmetovalci. Resnica in pravica bo prodrla prej ali slej gotovo na dan. »Božji mlini moli sicer sicer počasi, a — sigurno!«

Sedaj grem pa spat. Ne vem, ali naj vam — ob 1 uri ponoči — voščim »lahko noč« ali »dobro jutro«? Pa naj bo: »Boljšo jutro!«

A. Kržišnik.

J. Ribičič.

Pa se zaradi tega so se mi prikupile tabele, ker sem zanje precej žrtvoval. Kadarkoli mi je kdo »strogo zaupno« daroval »najnovejšo« tabelo, sem ga povabil na sendvič in polič vina. Sicer sem izdatke vedno skušal popraviti, tem, da sem še isti dan »strogo zaupno« pokazal tabelo prvemu znancu, ki sem ga srečal z upanjem, da mi on vrne sendvič in polič, ali mi ej vsak odgovoril, da tabelo že strogo zaupno pozna. No, nič ne de — popolno zbirko pa imam le jaz in upam, da postanem s tem ustanovitelj pragmatikofilatelistike.

Seveda, če bi za vsako žrtvoval toliko kot za zadnjo — devetindevetdeseto — bi me že rubili.

Sušljali so namreč nekaj o nekem petnajstem v mesecu. Pa sem si mislil: »kar v Beograd se peljem po novo listo. Tam bodo že vedeli.«

Res se odpeljem. Ali tam niso vedeli oficijsko ničesar. Pač pa so vedeli v »kafanah« in po ulicah. Zapišem kar slišim in nova tabela se odpelje z menoj v Ljubljano. In stopim v brivnico, da se nekoliko olepšam. Brivec mi govori nekaj o novi tabeli. Nekaj časa molčim, nato pa dem: »Ali najnovejšo imam pa le jaz! Ta drž!« In mi pokažem. On pogleda in mi jo vrne: »Usk! Ta je večrajšnja in predzadnja. Med tem ji je sledilo še troje. Zadnja je ta! Ali prosim vas, strogo zaupno!«

Da mi zadnja, ki se zdaj z njo zabavava z ženo. Veliko veselja imava s tabelami in najina radost z njimi bi bila popolna, ko bi mogla izvedeti, kdo jih fabricira in kdaj jih bo konec.